

4. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

В обхвата на настоящия анализ ще бъдат анализирани инфраструктурата на битови отпадъци и инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ГПСОВ на територията на проектен региона Разлог. Управлението на тези потоци са от компетенциите на общините. Ще бъде анализирана и инфраструктурата за третиране на отпадъци от строителство и разрушаване, тъй като управлението на макар и на малка част от този поток отпадъци, съгласно ЗУО, е също от компетенциите на месните власти, а от друга страна общините са генератор на ОСР, в случаите на качеството си на възложител на строително-монтажни дейности по строителство и разрушаване.

Анализът на инфраструктурата за управление на отпадъците се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- ◆ Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение на развитието на инфраструктурата за отпадъци, която е обща за региона;
- ◆ Осигурената, изградената и в процес на изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на съответния поток отпадъци на територията на региона и за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред Регионалното сдружение;
- ◆ Необходима ли е допълнителна инфраструктура в региона за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците;
- ◆ Какви са основните изводи и препоръки.

Информационно обезпечение на анализа

На практика няма изградена цялостната информационна база данни, в която информацията да е систематизирана и да обхваща всички аспекти на инфраструктурата, както в регионален, така и във времеви разрез.

Необходимата информация за нуждите на анализа на инфраструктурата за управление на отпадъците се съдържа в различни документи и информационни източници:

- Програми на общините, включващи мерки за управлението на отпадъците и отчети за тяхното изпълнение;
- Решения на Общото събрание на Регионалното сдружение, материали и документи, внасяни за разглеждане от Общото събрание на сдружението;
- Регистри на общините за пункове за изкупуване на рециклируеми битови отпадъци;
- Организации за оползотворяване на МРО, с които общините от региона имат сключени договори за сътрудничество (опаковки, ИУЕЕО, НУБА, ИУГ, ИУМПС, отработени масла).

4.1. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Анализът на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци обхваща площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци на регионален принцип.

РАЗВИТИЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА ТРЕТИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Към момента, единствения начин за третиране на битовите отпадъци, генерирани на територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда е депонирането. Отпадъците от четирите общини се депонират на Депо за битови отпадъци, разположено в м. „Седръч“, Община Разлог.

През последните години общините, участващи в Регионално сдружение Разлог, работят упорито в насока решаване на проблемите свързани с управлението на отпадъците, генерирани на териториите им.

- На 05.11.2012г. е създадено „Регионално сдружение за управление на отпадъците – Регион Разлог“ с членуващи общини Разлог, Банско, Белица и Якоруда;
- На територията на Община Разлог е изградено РДНО по Оперативна програма „Околна среда“ 2007-2013г.;
- Изградена е инсталация за компостиране на територията на РДНО. Съоръжението е част от регионалната системата за управление на отпадъците на Регион Разлог;
- За постигане на поставените цели, свързани с намаляване и ограничаване на количествата депонирани битови отпадъци, на територията на РДНО Разлог е планирано изграждане на сепарираща инсталация;
- Всички планирани за изграждане съоръжения на регионалното депо са елементи на регионалната система за управление на отпадъците. По време на експлоатацията на съоръженията през тях ще преминават всички постъпващи на депото отпадъци от общините, участващи в Регионалното сдружение;
- За изпълнение на ангажиментите по чл.19, ал.3, т.11 е предвидено изграждане на площадка, в границите на РДНО Разлог, за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци;
- Организираното сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци в общините Разлог, Банско и Якоруда, обхваща 100% от населените места. В Община Белица дела на обслужващото население от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване е 98.1%;
- Общините имат сключени договори за потоците масово разпространени отпадъци, с цел насочването им към осигурена инфраструктура. За необхванатите потоци, е необходимо общините да предприемат мерки с цел организиране на необходимата инфраструктура.

РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ ОТ ДОМАКИНСТВОТА

❖ Разделно събиране на отпадъци от опаковки

Системите за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло (чл.19, ал.3, т.6 от ЗУО) и за разделно събиране на отпадъци от опаковки, задължително включват всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и курортните населени места (чл. 33, ал.1 от ЗУО). За населени места с население под 5000 жители, организирането на система за събиране на отпадъци е решение на местните власти, съобразно техническите осъществимост и икономическа приложимост. На територията Регион Разлог, единствено Община Белица е с население по-малко от горепосоченото във всички населени места. При това ангажимента на общината за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъците от опаковки отпада. Предвид факта обаче, че общините участват в Регионално сдружение за управление на отпадъците, заложените за постигане цели, на регионално ниво, за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци от посочените по-горе материали, трябва да бъдат постигнати от всеки регион. Съгласно чл.31, ал.4 от ЗУО, целите се изпълняват от всички общини, като разпределението на задълженията между тях се определя с решение на Общото събрание на Регионалното сдружение.

В случаите, когато на териториите на общините има вече изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, за изпълнение на задълженията по чл.19, ал.3, т.6 от ЗУО, същата може да бъде оптимизирана и за изпълнение на задължението за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло. Това ще доведе до спестяване на място при разполагане на необходимите съдове. Преминаването на отпадъците

на допълнително сепариране след събирането им позволява коректното отчитане в следствие на постигнатите цели.

Съвместната дейност на **Община Разлог** и „Екопак България“ АД, датира от 2009г. Въз основа на сключеното споразумение, фирмата изпълнител изгражда и поддържа ефективна система за разделно събиране на отпадъците от опаковки на териториите на общините, прилагайки система от 3 цветни контейнера: син - за хартия и картон, жълт - за пластмасови и метални опаковки и зелен - за стъкло. Тази система се основава на максимално разделяне на отпадъка от първоизточника, т.е. още в домакинството, офиса или магазина. Това гарантира събирането на по-голямо количество годни за рециклиране отпадъци от опаковки. Освен висока чистота на суровините, три-контейнерната система дава възможност за разумна себестойност на сепарирането им.

Системата за разделно събиране на отпадъците в Община Разлог е въведена в гр. Разлог, с. Бачево, с.Елешница и с.Баня, с което организацията обслужва общо 229 броя цветни контейнери тип „Иглу“ с обем 1,5м³.

От системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки в **Община Банско** се обслужват населените места гр. Банско и гр. Добринище. „Екопак България“ АД, която в качеството си на организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки обслужва 143 цветни контейнера тип „Иглу“, разположени в градовете в общината. Разпределението на контейнерите се извършва съвместно между общината и организацията по оползотворяване, отговорна за обслужване на контейнерите, като е направен списък с местоположението на съдовете и картен материал към него.

Разделно събираните отпадъци от опаковки от три контейнерната система на общините се събират и транспортират от „Феникс“ ЕООД, гр. Дупница, с която „Екопак България“ АД има договор за предварително третиране на разделно събраните отпадъци. Отпадъците се извозват за третиране на площадка в гр. Дупница.

През 2007г между **Община Белица** и „Екопак България“ АД е сключен договор за сътрудничество в областта на разделното събиране на отпадъци от опаковки. Ежегодно се приема и утвърждава програма за изпълнение разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на общината. От 2007 до 2013г. на територията на общината са разположени 102 контейнера тип „Иглу“ с обем 1,1 м³ и 1,5м³ с населените места: гр. Белица, с. Бабяк, с. Горно Краище, с. Дагоново и с. Краище.

През 2014г. от три-контейнерна системата се обслужва единствено градското население на общината (гр. Белица), където са разположени 10 комплекта от цветните контейнери. Към 31.12.2015г., обслужваните от организацията контейнери са 27 тип „Иглу“, с обем 1,5м³. Поради наблюдавания спад в количествата на събраните и оползотворени отпадъци от системата за разделно събиране на опаковки, договорът между общината и „Екопак България“ АД от 01.04.2016г. е прекратен с писмено предизвестие от страна на организацията за оползотворяване. За организиране на система за разделно събиране на отпадъците от опаковки, Община Белица е отправила запитване до следните организации по оползотворяване „ЕКОБУЛПАК“ АД, „ЕКОМАКС“ ООД И „БУЛЕКОПАК“ АД, с цел сключване на договор и изпълнение на задължението по ЗУО. Получените отговори от страна на запитаните организации е, че в близост до общината нямат сепарираща инсталация в областта на разделното събиране. Към настоящия момент тече процедура за сключване на договор и подновяване на сътрудничеството между общината и „Екопак България“ АД.

В **Община Якоруда** няма въведена система за разделно събиране на отпадъците от опаковки. За периода 2010-2011г. в Анализ на отпадъците са представени данни на събраните на територията на общината количества, като дейността е извършвана от „Екопак България“ АД. След преустановяване на договорните правоотношения с организацията, общината е отправила запитване до други организации, с които сключвайки договор ще могат да се изпълняват изискванията по чл.19, ал.3, т.7 от ЗУО, относно отпадъците от опаковки. Поканени са следните организации по оползотворяване – „Екопак България“ АД, „Екомакс“ ООД, „Екобулпак“ АД и „Унитрейд БГ“ ООД. Предстои сключване на договор с „Екопак България“ АД. Получените отговори от другите организации показват липса на интерес, които е обоснован на икономическа неизгодност и големи транспортни разстояния до инсталациите за сепариране и рециклиране.

❖ **Разделно събиране на ИУЕЕО (Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване)**

Общините в Регион Разлог извършват разделно събиране на отпадъците от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), чрез сключени договори от 2012 г. с организации по оползотворяване, притежаващи разрешение по реда на ЗУО.

- сключен Договор №595/30.12.2016г. за събиране, транспортиране и съхранение на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване и последващо третиране на отпадъци от ЕЕО между Община Разлог и ЕТ „Вера Бучкова – Надежда Бучкова“. Ежегодно от 2012г. общината подновява договора си с фирмата, притежаваща Регистрационен документ №01-РД-210-0 от 17.01.2013г., изменен и допълнен с Решение №01-РД-210-1 от 08.05.2015г.;
- сключен Договор №Д-00-772/26.04.2013г за сътрудничество в областта на разделното събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване между Община Банско и „ГРИЙНТЕХ БЪЛГАРИЯ“ АД;
- сключен Договор №63/27.08.2012г. за сътрудничество в областта на разделното събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване между Община Белица и „ЕКОБУЛТЕХ“ АД. Със Заповед №РД-15-217/21.09.2012г. на кмета на Община Белица в сградата на Общинска администрация гр. Белица, ул. „Георги Андрейчин“, №15 е определено място за поставяне на 1 брой контейнер за разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване;
- сключен Договор на 27.07.2012г. за сътрудничество в областта на разделното събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване между Община Якоруда и „ЕКОБУЛТЕХ“ АД.

За събиране на ИУЕЕО от бита, кметът на съответната община изготвя и утвърждава съвместно с организацията по оползотворяване, график, който следва да съдържа най-малко две дати годишно. Графикът се обявява чрез местните средства за масово осведомяване и/или по друг подходящ начин.

Лицата, които извършват продажба на ЕЕО на крайните потребители, са длъжни да поставят на видно място в търговските обекти табели, съдържащи информация за възможностите и начина за обратно приемане в търговския обект на ИУЕЕО, образувано в бита и/ или други налични места за предаване на ИУЕЕО.

❖ **Разделно събиране на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)**

В общините на регион Разлог, разделно събиране на отпадъците от излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), се извършва чрез сключени договори с организации по оползотворяване.

- сключен Договор №597/30.12.2016г. за събиране, транспортиране, съхраняване на излезли от употреба моторни превозни средства и за повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци от МПС между Община Разлог и ЕТ „Вера Бучкова – Надежда Бучкова“. Ежегодно от 2011г. общината подновява договора си с фирмата, притежаваща Регистрационен документ №01-РД-210-0 от 17.01.2013г., изменен и допълнен с Решение №01-РД-210-1 от 08.05.2015г.;
- сключен Договор на 20.03.2013г. за организиране на дейности по събиране, съхраняване и разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства и по повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци от моторни превозни средства между Община Белица и „БЪЛГАРСКА РЕЦИКЛИРАЩА КОМПАНИЯ“ АД.

❖ **Разделното събиране на излезли от употреба гуми**

От четирите общини в региона договор за сътрудничество в областта на разделното събиране на излезли от употреба гуми е сключила единствено Община Разлог.

Дейностите по събиране, съхранение, преработване и/или обезвреждане на ИУГ имат право да извършват само лица, притежаващи съответния документ издаден по реда на ЗУО. Изграждане на събирателни пунктове за ИУГ е задължение на лицата, получили разрешение по ЗУО. Физическите и юридическите лица и едноличните търговци са длъжни да предават излезлите от употреба гуми само на определените събирателни пунктове.

Съгласно чл.15, ал.2 от Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Обн. ДВ.,бр.73/25.09.2012г., изм., ДВ, бр.30 от15.04.2016г.) събирането и/или съхраняването на ИУГ може да се извършва и в местата, където те се образуват, включително във:

1. местата за смяна на гуми;
2. местата за продажба на гуми.

На територията на общините фирмите, извършващи продажба и смяна на гуми, които имат сключени договори с организации по оползотворяване на излезли от употреба гуми, могат да приемат без заплащане от страна на крайните потребители излезлите от употреба гуми (ИУГ).

Препоръчително е на сайта на всяка община да се публикуват адресите с местоположението на площадки/пунктове, в които се извършва продажба и смяна на гуми и където гражданите и бизнес организациите могат да предават излезлите от употреба гуми.

❖ **Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори**

- сключен Договор №593/30.12.2016г. за сътрудничество в областта на разделното събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори между Община Разлог и ЕТ „Вера Бучкова – Надежда Бучкова“;
- сключен Договор №Д-00-789/23.05.2013г. за сътрудничество в областта на разделното събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори между Община Банско и „НОРД ЕЛРЕЦИКЛИНГ“ АД;
- сключен Договор №2/18.01.2010г. за сътрудничество в областта на разделното събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори между Община Белица и „НУБА РЕЦИКЛИРАНЕ“ АД и Допълнително споразумение от 08.05.2013г.

Дейностите по събиране, съхранение, преработване и/или обезвреждане на НУБА имат право да извършват само лица, притежаващи съответно комплексно разрешително, разрешително или регистрационен документ, съгласно ЗУО за съответната дейност. Места за събиране на

негодни за употреба батерии са и всички места, където се предлагат батерии. Лицата, които извършват продажба на портативни и/или автомобилни батерии и акумулатори на крайните потребители, са задължени:

- да приемат без заплащане от страна на крайните потребители портативни и/или автомобилни НУБА от същия вид, който продават през цялата продължителност на работното време на обекта;
- да поставят съдове за разделно събиране на портативни и/или автомобилни НУБА на територията на обекта, където извършват продажба;
- да поставят на видно място в търговските обекти табели, съдържащи информация за възможностите и начина за обратно приемане в търговския обект на НУБА.

Крайните потребители могат да върнат портативни НУБА на територията на търговския обект, в който се предлагат портативни батерии и акумулатори, без да закупуват нови.

❖ **Разделно събиране на отпадъци от отработени масла и отпадъчни нефтопродукти**
Съгласно разпоредбата на чл. 8, ал. 1 от Наредбата за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (наредбата, обн., ДВ, бр.2/2013г.), лицата, които пускат на пазара масла, са отговорни за оползотворяването на отработени масла в количество не по-малко от 40% от количеството (в тонове) масла, пуснати от тях на пазара на РБългария през текущата година.

Когато местата за смяна на отработени моторни масла са разположени върху общински имот, кметът на общината определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината, без да възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация по оползотворяване, и/или на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, и информира обществеността за местоположението им и за условията за приемане на отработените масла. Кметът на общината е задължен да съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване или обезвреждане, когато общината има сключен договор за извършване на дейностите по събиране на отработени масла и предаването им на инсталации за оползотворяване и/или обезвреждане със:

- организация по оползотворяване на отработени масла;
- лица, които пускат на пазара масла и изпълняват задълженията си индивидуално;
- други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, регенериране и/или оползотворяване на отработени масла, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от ЗООС,

На територията на Регион Разлог е:

- сключен Договор №596/30.12.2016г. за извършване на дейностите по събирането, транспортирането, съхранение и последващо третиране на отработени масла между Община Разлог и ЕТ „Вера Бучкова – Надежда Бучкова“;
- сключен Договор №Д-16-6/15.01.2016г. за екологосъобразно събиране, съхраняване и предаване за оползотворяване на отработените масла между Община Банско и „НОРД МАСЛА“ ЕАД.

Лицата, които извършват продажба на масла на крайните потребители, предназначени за употреба в моторни превозни средства, са длъжни да осигуряват безплатно на крайния потребител информация, поставена на видно място на територията на обекта, относно местата за смяна на маслата след употребата им и възможните опасности за здравето и риска за околната среда при неправилното манипулиране. Събирането и/или съхраняването на

отработени масла и/или отпадъчни нефтопродукти може да се извършва и в места за смяна на отработени масла.

❖ Разделно събиране на опасни отпадъци от бита

Включването на отпадъци с опасни свойства в общия поток битови отпадъци влияе отрицателно върху здравето на хората, замърсява околната среда и нарушава нормалната експлоатация на депата за неопасни отпадъци. Съществуващата практика, опасните битови отпадъци да се смесват в общия поток на битовите отпадъци, води до редица вредни въздействия върху човешкото здраве и безопасността, както и до потенциално негативни въздействия върху околната среда, когато същите се събират и обезвреждат неправилно. Тези отпадъци включват бои и покрития, градински химикали, включително пестициди, продукти за грижа за домашни любимци, продукти от моторни превозни средства (антифриз, масла и др.), химични вещества и препарати, използвани в домакинствата, включително дезинфектанти, електрически и електронни крушки.

Според действащото българско законодателство събирането и депонирането на опасни битови отпадъци е от компетенциите на кметовете на общините. Съгласно чл.19, ал.3, т.9 от ЗУО, кметовете на общините имат задължения за организиране на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане.

На територията на Община Банско от 17.09.2016г. е организирана система за събиране на опасни битови отпадъци в мобилни събирателни пунктове, съгласно сключен Договор №Д-16-117/17.09.2016г. между общината и „Балбок Инженеринг“ АД. Община Банско в срок до 31 януари на съответната година, определя датите и местоположението на мобилните събирателни пунктове и оповестява информацията на интернет страницата на общината.

Опасните отпадъци, предмет на горесцитирания договор, класифицирани по Наредба №2/2014г. за класификация на отпадъците, с код и наименование са представени в следващата таблица:

Таблица 4-01: Опасни отпадъци, за които е организирана система за събиране на територията на Община Банско

№	Описание на отпадъка	Класификация на отпадъка
1.	Замърсени опаковки	15 01 10* - опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества
2.	Лекарства с изтекъл срок	20 01 31* - цитотоксични или цитостатични лекарствени продукти
3.	Живачни термометри и живак	20 01 21* - флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак
4.	Почистващи препарати, дезинфектанти, белина и др., препарати за борба с вредители, киселини, основи и реактиви	20 01 29* - перилни и почистващи смеси, съдържащи опасни вещества 20 01 19* - пестициди 20 01 14* - киселини 20 01 15* - основи 20 01 17* - фотографски химични вещества и смеси
5.	Бои, политури и лакове, праймери и разредители за боя, терпентин, лепила	20 01 27* - бои, мастила, лепила/адхезиви и смоли, съдържащи опасни вещества 20 01 13* - разтворители

Община Разлог е предприела действия по отношение изпълнението на чл.19, ал.3, т.9 от ЗУО и е в процедура за сключване на договор с организация за събиране на опасни битови отпадъци от домакинствата. Община Белица предвижда периодично събиране, чрез мобилни пунктове на опасните отпадъци от бита, чрез сключване на договор с организация по оползотворяване.

Съгласно чл.19, ал. 3, т.11 от ЗУО общините следва да осигурят площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината. На територията на Регион Разлог, единственото населено място с над 10 000 жители е гр. Разлог. Община Разлог не разполага със собствена площадка за разделно събрани отпадъци от домакинствата, поради което отчисленията по чл. 64 от ЗУО се увеличават с 15 на сто за периода до отстраняване на неизпълнението (чл.19, ал.5 от ЗУО). За изпълнение на горепосоченото изискване по чл.19, ал.3, т.11 се предвижда изграждане на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, която ще бъде разположена на територията на новоизграденото Регионално депо в м. „Кривосер“, Община Разлог. Съгласно изменението и допълнението на Закона за управление на отпадъците (ДВ. бр.105/30.12.2016г.) с чл.19, ал.7 се поставя изискването на площадките по чл.19, ал.3, т.11, които се осигуряват и експлоатират самостоятелно от общината, не могат да се разполагат контейнери - собственост на лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, или на организации по оползотворяване.

❖ Пунктове за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал пластмаса и стъкло, площадки/места за предаване на ИУЕЕО, излезли от употреба гumi, негодни за употреба акумулатори, отработени масла, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО или индивидуално изпълняващи цели за МРО

На територията на Регион Разлог функционират частни площадки– изкупвателни пунктове за ресурси с пазарна стойност. Този вид инфраструктура не се осигурява от общината, тъй като тя е изцяло бизнес инициатива. Поради факта, че количествата битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, които се събират в тези пунктове и се предават за рециклиране, се отчитат при изпълнение на целите за рециклиране на битовите отпадъци от общината, те също са предмет на разглеждане в настоящия анализ.

Съгласно информацията публикувана от ИАОС, в следващите таблици са представени пунктовете за изкупуване на следните видове отпадъци:

- Пунктовете за изкупуване на битови отпадъци на територията на Регион Разлог:

Таблица 4-02: Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с битови отпадъци

Фирма	Местоположение на площадката	Битов отпадък с код и наименование, съгласно Наредба №2/2014г
Вера Бучкова – Надежда Бучкова	Площадка № 1 – гр. Разлог, местност „Цигларна“, имот № 61813.786.1	20 01 01 - хартия и картон 20 01 02 – стъкло 20 01 39 – пластмаси 20 01 40 - метали
Б&М - 07	Площадка № 1 – с. Елешница, Община Разлог, М. „Марена“	20 01 40 - метали
„Ники метал“ ЕООД	Площадка №1 - гр. Разлог, имот с идентификатор 61813.750.431, УПИ I, кв. 152	20 01 01 - хартия и картон 20 01 39 – пластмаси

**РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНИТЕ
РАЗЛОГ, БАНСКО, БЕЛИЦА И ЯКОРУДА 2016-2020г.**

Фирма	Местоположение на площадката	Битов отпадък с код и наименование, съгласно Наредба №2/2014г
	Площадка №4 - гр. Добринище, община Банско, УПИ XII, кв. 42	20 01 40 – метали
„Ивис“ЕООД	Площадка №1 - гр. Банско, община Банско ,м. “Рупчовец” ПИ с идентификатор 02676.501.3588	20 01 40 – метали

Източник ИАОС

– Пунктовете за изкупуване на отпадъци от опаковки на територията на Регион Разлог
Таблица 4-03: Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци от опаковки

Фирма	Местоположение на площадката	Отпадък с код и наименование, съгласно Наредба №2/2014г
Вера Бучкова – Надежда Бучкова	Площадка № 1 – гр. Разлог, местност „Цигларна“, имот № 61813.786.1	15 01 01 - Хартиени и картонени опаковки 15 01 02 - Пластмасови опаковки 15 01 07 - Стъклени опаковки 15 01 10* Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества
„Ники метал“ ЕООД	Площадка №1 - гр. Разлог, имот с идентификатор 61813.750.431, УПИ I, кв. 152	15 01 01 - Хартиени и картонени опаковки 15 01 02 - Пластмасови опаковки 15 01 04 - Метални опаковки
	Площадка №4 - гр. Добринище, община Банско, УПИ XII, кв.42	15 01 04 - Стъклени опаковки
„Ивис“ЕООД	Площадка №1 - гр. Банско, община Банско ,м. “Рупчовец” ПИ с идентификатор 02676.501.3588	15 01 04 - Метални опаковки

Източник ИАОС

– Пунктовете за изкупуване на излезли от употреба гуми на територията на Регион Разлог:
Таблица 4-04: Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци с код 16 01 03

Фирма	Местоположение на площадката	Отпадък с код и наименование, съгласно Наредба №2/2014г
Вера Бучкова – Надежда Бучкова	Площадка № 1 – гр. Разлог, местност „Цигларна“, имот № 61813.786.1	16 01 03 - Излезли от употреба гуми

Източник ИАОС

– Пунктовете за изкупуване на излезли от употреба моторни превозни средства на територията на Регион Разлог:
Таблица 4-05: Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци

Фирма	Местоположение на площадката	Отпадък с код и наименование, съгласно Наредба №2/2014г
Вера Бучкова – Надежда Бучкова	Площадка № 1 – гр. Разлог, местност „Цигларна“, имот № 61813.786.1	16 01 04* - Излезли от употреба превозни средства
Б&М - 07	Площадка № 1 – с. Елешница, Община Разлог, м. „Марена“	16 01 04* - Излезли от употреба превозни средства
„Ники метал“ ЕООД	Площадка №1 - гр. Разлог, имот с идентификатор 61813.750.431, УПИ I, кв. 152	16 01 04* - Излезли от употреба превозни средства

Източник ИАОС

– Пунктовете за изкупуване на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)

На територията на общините в Регионално сдружение за управление на отпадъците Разлог, лицата притежаващи документ за извършване на дейности с НУБА са представени в следващата таблица:

Таблица 4-06: Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци

Фирма	Местоположение на площадката	Отпадък с код и наименование, съгласно Наредба №2/2014г
Вера Бучкова – Надежда Бучкова	Площадка № 1 – гр. Разлог, местност „Цигларна“, имот № 61813.786.1	16 06 01* - Оловни акумулаторни батерии 16 06 05 - Други батерии и акумулатори 20 01 33* - батерии и акумулатори, включени в 16 06 01, 16 06 02 или 16 01 03, както и несортирани батерии и акумулатори, съдържащи такива батерии 20 01 34 – батерии и акумулатори, различни от упоменатите в 20 01 33
Б&М - 07	Площадка № 1 – с. Елешница, Община Разлог, м. „Марена	16 06 01* - Оловни акумулаторни батерии 16 06 05 - Други батерии и акумулатори
„Ники метал“ ЕООД	Площадка №1 - гр. Разлог, имот с идентификатор 61813.750.431, УПИ I, кв. 152	16 06 01* - Оловни акумулаторни батерии 16 06 02* - Ni-Cd батерии 16 06 05 - Други батерии и акумулатори 20 01 33* - батерии и акумулатори, включени в 16 06 01, 16 06 02 или 16 01 03, както и несортирани батерии и акумулатори, съдържащи такива батерии 20 01 34 – батерии и акумулатори, различни от упоменатите в 20 01 33
„Ивис“ЕООД	Площадка №1 - гр. Банско, м. Рупчовец” ПИ с идентификатор 02676.501.3588	16 06 01* - Оловни акумулаторни батерии 16 06 02* - Ni-Cd батерии 16 06 04 – алкални батерии (с изключение на 16 06 03) 16 06 05 - Други батерии и акумулатори 20 01 33* - батерии и акумулатори, включени в 16 06 01, 16 06 02 или 16 01 03, както и несортирани батерии и акумулатори, съдържащи такива батерии 20 01 34 – батерии и акумулатори, различни от упоменатите в 20 01 33

Източник ИАОС

– Пунктовете за изкупуване на негодни за употреба батерии и акумулатори (ИУЕЕО)

На територията на общините, участващи в Регионалното сдружение Разлог, лицата притежаващи документ за извършване на дейности с ИУЕЕО са представени в следващата таблица:

Таблица 4-07: Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци

Фирма	Местоположение на площадката	Отпадък с код и наименование, съгласно Наредба №2/2014г
Вера Бучкова – Надежда Бучкова	Площадка № 1 – гр. Разлог, местност „Цигларна“, имот № 61813.786.1	20 01 23* - Излязло от употреба оборудване, съдържащо хлорофлуоровъглеродороди 20 01 35* - Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти 200136 - Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23 и 20 01 35

Б&М - 07	Площадка № 1 – с. Елешница, Община Разлог, м. „Марена“	20 01 23* - Излязло от употреба оборудване, съдържащо хлорофлуоровъглеродороди 20 01 35* - Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти 20 01 36 - Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23 и 20 01 35
„Ники метал“ ЕООД	Площадка №1 - гр. Разлог, имот с идентификатор 61813.750.431, УПИ I, кв. 152	20 01 23* - Излязло от употреба оборудване, съдържащо хлорофлуоровъглеродороди 200135* - Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти 200136 - Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23 и 20 01 35
„Ивис“ ЕООД	Площадка №1 - гр. Банско, „м. “Рупчовец” ПИ с идентификатор 02676.501.3588	20 01 23* - Излязло от употреба оборудване, съдържащо хлорофлуоровъглеродороди 200135* - Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти 200136 - Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23 и 20 01 35

Източник ИАОС

Регистрацията и отчетността на тези пунктове, както и определяне на технически изисквания към тях е много важно, тъй като се предполага, че в тях се събират количества отпадъчни материали от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, които са от значение за изпълнение на целите за рециклиране на тези потоци отпадъци.

ОСНОВНИ ТЕХНИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И КАПАЦИТЕТ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА ТРЕТИРАНЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Депозита за депониране на битовите отпадъци

През 2009 г. от Директора на РИОСВ Благоевград са издадени Заповеди за преустановяване на експлоатацията на общинските депозита за общините Банско (гр.Банско и гр.Добриница), Белица и Якоруда, които не отговарят на нормативните изисквания¹. От тогава до този момент на територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда в експлоатация е единствено депозитът за неопасни отпадъци в м. „Седръч“, Община Разлог, което приема за обезвреждане битовите отпадъци на четирите общини в региона. Депозитът е разположен североизточно на около 3 км от гр. Разлог и се експлоатира от 1996г. В него са налице условия за замърсяване на околната среда, в резултат от липсата на съоръжения, които да гарантират охраната на подземните и повърхностните води. Заетата с отпадъци площ е около 38.0 дка.

Съгласно плана за земеразделяне площадката на депозита е обособена в поземлен имот №61813.242.188, с начин на трайно ползване: „сметище“, с площ 102,585 дка. Довеждащия път до депозита е съществуващ общински път. На площадката на депозита няма изградена инфраструктура. С цел изпълнение на плана за привеждане на обекта в съответствие с нормативните изисквания депозитът е оградено с метална мрежа. Площадката на депозита граничи със земеделски и горски територии. Поради това, че депозитът за ТБО на Община

¹ Подробна информация за депозита на територията на региона е представена в Анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Разлог не отговаря на изискванията на Наредба №6 от 27 август 2013г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, то следва да бъде закрито и рекултивирано, след въвеждане в експлоатация на регионалното депо за ТБО на Общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда. Към момента Община Разлог има изготвен проект за закриване и рекултивация на депото за отпадъци в м. „Седръч“.

Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда
Регионалното депо за неопасни отпадъци на Регион Разлог е част от проект DIR-5112122-12-80 „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в Регион Разлог“. Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“, като партньори са общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда. Стойността на проекта е около 12.8 млн.лв., по договор за безвъзмездна финансова помощ (ДФФП) № DIR-5112122-C003. Тъй като инвестиционните дейности, не са завършени в срока на действие на договора е отпуснато допълнително финансиране от ПУДООС².

С Решение по ОВОС №БД-03/28.12.2009г. на Директора на РИОСВ-Благоевград е одобрено осъществяването на инвестиционно предложение за „Изграждане на регионално депо за неопасни отпадъци – Разлог и предприятие за предварително третиране на отпадъци за общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда в землището на с.Баня, Община Разлог“.

През 2012г. е предложена промяна на инвестиционното предложение, свързана с присъединяване на част от полски път №000085, с площ от 3,249 дка към площта на имот №000295, предназначен за изграждане на регионално депо за неопасни отпадъци, с което не се засягат основните процеси, капацитет и производителност, постановени в горесцитираното Решение по ОВОС.

На Община Разлог за обект: Регионално депо за неопасни отпадъци – Разлог и предприятие за предварително третиране на отпадъци“ е издадено Разрешение за строеж №6/12.01.2012г., влязло в сила на 27.01.2012г и Протокол от 23.01.2014г. за откриване на строителна площадка и определяне на строителна линия и ниво.

Регионално депо за неопасни отпадъци - гр. Разлог е ситуирано в УПИ I (ПИ № 000295) в м. „Кривосер“, землището на с. Баня, Община Разлог. Имотът е с начин на трайно ползване: „сметище“. На площадката, отредена за Регионално депо за неопасни отпадъци са предвидени:

- Стопански двор с всички необходими за правилното функциониране сгради и съоръжения;
- Инсталация за компостиране на зелени отпадъци;
- Клетки за депониране на отпадъци;
- Инсталация за сепариране на отпадъци.

Обекта е втора категория по Наредба №1 от от 30 юли 2003 г. за номенклатурата на видовете строежи – чл.4, ал.4, буква „г“ – съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци /или чл. 137, ал.1, т.2, буква „г“ от ЗУТ/.

² Финансирането и изпълнението на обекта „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Разлог“ е подробно разгледано в Анализ на организацията за управление на отпадъците в регионалните съоръжения, финансиране и определяне на цени за услугите по управление на отпадъците в РСУО

Фигура 4-01: Ситуационен план на Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда

Предоставеният терен представлява два хълма с височина около 40м и откоси 1:3 и 1:2 прорязани от система от дерета. На юг площта граничи с река Драглишка, а на изток с дълбоко дере, което се влива в реката. В близост до реката има равнинна част с наклон към нея 3.0%-4.0%. Конфигурацията на терена е довела до разделяне на площта на 4 клетки за битови отпадъци и една за земни маси за запръстяване, която е разположена в източното дере. Клетка 1, Клетка 4 и Клетка 5 за земни маси за запръстяване са конфигурирани като самостоятелни клетки, а клетките 2 и 3 са разположени върху скатовете и като за основа им служи Клетка 1. С нарастване на клетките се извършват изкопни работи по скатовете на двата хълма и се прават насипи в дерето между тях до проектните височини. Проектът на депото предвижда поетапно изграждане на клетките за депониране на битови отпадъци. В първи етап е изградена Клетка 1 за депониране на неопасни отпадъци, Клетка 5 за земни маси за запръстяване, приемна зона, площадка с чакълена настилка, площадка за компостиране, ПСОВ и необходимите съоръжения към нея. Всеки следващ етап представлява изграждането на една нова клетка и необходимите връзки с вече готовите съоръжения на депото за нормалната ѝ работа.

Клетка 1 е разположена в югоизточната част на депото, северно на стопанския двор и е с капацитет посочен в Таблица 4-08. Експлоатационния живот на клетката е 7 години, предвид факта, че на депото е предвидено оборудване с инсталация за компостиране и изграждане на сепариращо съоръжение, с което се цели да се депонират само тези отпадъци, които не подлежат на оползотворяване, рециклиране или повторна употреба.

Съгласно Закона за опазване на околната среда (ЗООС), депото попада в обхвата на приложение №4 - *Депа, приемащи над 10 тона отпадъци на денонощие или с общ капацитет над 25 000 тона, с изключение на депата за инертни отпадъци*. Съгласно Комплексно разрешително №519-Н0/2015г. за обект „Регионално депо за неопасни отпадъци – Разлог“, разрешеният капацитет е следният:

Таблица 4-08: Капацитет на инсталациите, които попадат в обхвата на Приложение №4 към ЗООС, съгласно КР№ 519-Н0/2015г

Инсталация	Позиция на дейността по Приложение № 4 на ЗООС	Капацитет [т/24ч]	Капацитет [т]
Регионално депо за неопасни отпадъци – Разлог, включващо:	5.4	35	257642,67
Клетка 1			50601,87
Клетка 2			72754,91
Клетка 3			75231,80
Клетка 4			59054,67

Таблица 4-09: Капацитет на инсталациите, извън обхвата на Приложение №4 към ЗООС, съгласно КР№ 519-Н0/2015г.

№	Инсталации извън обхвата на Приложение 4	Капацитет [т]
1.	Инсталация за компостиране на зелени отпадъци (открита)	3583 т/год. 18т/24ч
2.	Инсталация за сепариране	10000т/год. 32т/24ч
3.	Клетка 5 за временно съхраняване на земни маси	3583 т/год. 12т/24ч

Комуникационно-транспортната инфраструктура до площадката се осъществява от съществуващ третокласен път с. Баня - с. Долно Драглище с асфалтова настилка. Поради липса на осигурена връзка на депото със съществуващия асфалтов път с.Баня - с.Долно Драглище от същия е изградено отклонение, достигащо до мостово съоръжение, изградено над река Драглишка за осъществяване на достъпът до депото. След Приемната зона, сметовозните коли се отправят по вътрешни експлоатационни пътища, подразделени основно на шест отделни пътя, осигуряващи достъпа до всички места от депото, като задължително преминават КПП, кантар за измерване на постъпващите на депото отпадъци и съоръжение за измиване на гумите на товарния автомобил.

Експлоатацията на депото ще се извършва съгласно условията посочени в издаденото Комплексно разрешително № 519-Н0/2015г.

Претоварни станции

За Регионалното депо в Община Разлог не са предвидени за изграждане претоварни станции за отпадъци. Претоварните станции се считат за целесъобразни, в случаите че е налице значително количество генерирани отпадъци, както и значително разстояние от депото. Те имат за цел да оптимизират транспортните разходи от източника до инсталациите за обработване на отпадъците. Вземането на решение дали претоварната станция е подходящо съоръжение за региона, се основава на оценката - дали ползите надвишават разходите. С изграждането на претоварна станция за отпадъци възниква необходимост от обособяване на

още една производствена единица към съответната община, с произтичащите от това процедури и изисквания.

Разположението на терена за Регионално депо е съобразено по отношение с разстоянието за транспортиране на отпадъците, спрямо големите емитери на битови отпадъци – общините Разлог и Банско. Предвид факта, че Регионалното депо за неопасни отпадъци на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда е изградено на около 8км от действащото депо, не се предвижда съществена промяна в маршрута на сметоизвозващите машини, обслужващи общините от Регион Разлог.

Изграждането на претоварна станция ще доведе до трудно постижима ефективност на функциониране на цялостната система за управление на отпадъците. От друга страна инвестицията за изграждането ѝ не предполага възвръщаемост и може да се счете за необоснована, поради ограничените количества образувани битови отпадъци в Регион Разлог. В Регионалната система Разлог, средно за периода 2011-2015г. са образувани около 11846 тона отпадъци, на база данните за образувани битови отпадъци от общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда. Съгласно направената прогноза за периода 2016-2020г., годишно се образуват около 10512 тона отпадъци.

Поради изложените причини се счита, че изграждането на претоварна станция е нерационално и икономически неизгодно за Регион Разлог.

Инсталации за биоразградими и за биоотпадъци

Компостирането е форма на рециклиране, при която биоотпадъка се превръща в компост и чрез него може отново да се включи в естествения кръговрат на веществата, влизайки в изграждането на живата материя.

Към настоящия момент биоразградимите отпадъци, образувани на територията на общините в региона, не се събират разделно, а са част от общия поток битови отпадъци. Не е въведена система за домашно компостиране.

С въвеждане на Регионалната система за управление на отпадъците на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда, всички разделно събрани зелени отпадъци ще се извозват до Регионалното депо, където се подлагат на компостиране. Съгласно КР №519-Н0/2015г., инсталацията е с капацитет 3583 т/год. (18т/24ч.). Предвидено е аеробно компостиране, в 6 броя редове, разположени на специално обособена бетонова площадка. Първите три реда са за първа фаза на компостиране – ферментация, а останалите три реда са за втора фаза на компостиране- зреене. Към инсталацията за компостиране ще има и комбиниран навес за позициониране на мобилната мелачка (дробилка), мобилното сито и обособен сектор за готовия компост.

В инсталацията за компостиране ще се третират следните видове отпадъци: зелени, градински и дървесни. Тези разделно събрани отпадъци ще постъпват в инсталацията за компостиране, където ще се третират в купчини „на открито“, т.е. няма да се третират в контролирана среда. Компостирането на зелени отпадъци обикновено се практикува на открито, тъй като зелените отпадъци причиняват ниски емисии на миризма. Това позволява компостиране на относително ниска цена. Надробените с дробилка градински и зелени отпадъци постъпват на обособената площадка за ферментация, където се оформят на купове (редове). Куповете периодично се обръщат със самоходен обръщач на купчини, за да се осигурят оптимални условия за протичане на процесите на ферментация на компоста. Компоста престоява на площадката, като за преминаване през първа фаза на ферментация са необходими минимум 3 седмици. След завършване на процеса на ферментация, компоста

преминава в следващата фаза на същата площадка, която служи и за зреене на компоста. Там компоста престоява от 5 до 7 седмици, за да узрее и да се стабилизира. Насипан на купове, компостът периодично се обръща. При стабилизиране се премества в пристройката с мобилното барабанно сито, където се пресява и сортира. Пристройката е част от Навеса за готовия компост. Получения готов компост ще се използва като тор и за рекултивация на нарушени терени, за рекултивацията на съществуващи депа, за рекултивацията на клетките на новото депо и т.н.

Съгласно морфологичния състав на отпадъците, в общините³ годишно се генерират 59,66% биоразградими отпадъци, от които 28,63% са „зелени отпадъци“. На база на тези данни е изчислено, че за 2014г. общо образуваните зелени отпадъци са 3130 т, а за 2015г. тяхното количество е около 2978 т. Въвеждането на компостираща инсталация на територията на РДНО Разлог е от изключително важно значение, предвид факта, че на компостиране ще се подлагат количествата генерирани разделно събрани зелени отпадъци от четирите общини в Регион Разлог.

Инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за смесени битови отпадъци (проект)

„Предварително третиране“ са всички физични, термични, химични или биологични процеси, включително сортирането, които променят характеристиките на отпадъците с цел да се намали обемът им или опасните им свойства, за да се улесни по-нататъшното им третиране или да се повиши оползотворяемостта им. Предварителното третиране има за цел отделяне на оползотворими компоненти от общия поток на отпадъците преди окончателното им депониране или подготовка за оползотворяването им.

Предварителното третиране на смесените битови отпадъци, образувани от домакинствата е отговорност на Общинските администрации, тъй като населението заплаща за тях „такса битови отпадъци“. Отговорността за третиране на останалите отпадъци, образувани извън организираната система по сметосъбиране и сметоизвозване е на причинителите и притежателите им.

Съгласно чл.38., ал.1 от *Наредба №6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци* на депата се приемат предварително третирани отпадъци. В съответствие с дефиницията „замърсителят плаща“ разходите по предварителното третиране се извършват от лицата, при чиято дейност се образуват.

Сепарирането е друга мярка за третирането на отпадъците, преди тяхното депониране. Той е известен и работещ метод, който е по-лесно осъществим, като при него отпадъците се разделят ръчно или механично по компоненти и от общият поток битов отпадък се извличат оползотворимите и рециклируеми отпадъци. Останалите след сепарирането отпадъци, които не могат да бъдат използвани се депонират на депо за неопасни отпадъци и/или в съоръжения за термично третиране. Чрез сепарирането обемът на отпадъците за депониране се намалява значително, с което се удължава експлоатационния срок на депата.

Сепарирането е дейност, която допринася за постигане на целите за рециклиране, както и извличане на максимално количество оползотворими и рециклируеми отпадъци от общия поток и предотвратяване постъпването им на депото за депониране.

³ Морфологичния състав на общините от Регион Разлог за управление на отпадъците е представен в Анализ за отпадъците

Предвижданията и намеренията на Регионалното сдружение са на площадката на Регионалното депо за неопасни отпадъци на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда да бъде изградена инсталация за сепариране на ТБО. В резултат от експлоатацията на инсталацията ще се постигне:

- намаляване на теглото на постъпилите на територията на регионално депо неопасни отпадъци, предназначени за депониране;
- максимално увеличаване на теглото на постъпилите отпадъци, годни за последващо рециклиране или оползотворяване.

В инсталацията ще постъпват за сепариране и оползотворяване единствено смесени битови отпадъци и подобни на тях отпадъци. Основни такива компоненти се явяват: метали /черни и цветни/, стъкло, пластмаса, хартия и инертни материали. Предвидения, съгласно Комплексно разрешително КР№ 519-Н0/2015г, капацитет на инсталацията за сепариране е 10 000 т/г (32т/24часа) отпадък.

Инсталации за оползотворяване на сметищен газ

Процесът на биоразпадане, който минерализира органичните части на отпадъците произвежда инфилтрат и сметищен газ. Последният основно се състои от метан (CH_4), въглероден двуокис (CO_2) и водни пари и в по-малка степен в зависимост от обстоятелствата, също съдържа амоняк (NH_3) и кислород (O_2). Газът се развива при началото на анаеробното разпадане на отпадъците и това може да продължи десетилетия, до приключване на биоразпадането.

Сметищният газ обикновено е наситен с влага и е корозивен. Ако не се контролират надеждно, емисиите на сметищен газ могат да предизвикат повишен риск от пожари и експлозии, токсичност, задушаване и други опасности както и измиране на растителността.

Добрите практики предвиждат изграждане на инсталации за производство на енергия от отделения биогаз при големите депа за битови отпадъци с отделяне на значителни количества биогаз. Сравнително високият риск към подобен проект, свързан с несигурността на прогнозата за количество и качество на сметищния газ, процента на ефективното му събиране, както и сравнително високата изисквана цена на спестените карбонови емисии, е избран вариант за обезвреждане на генерирания биогаз от Регионалното депо в землището на с. Баня, Община Разлог, чрез изгаряне на сметищния газ на факел, който е екологосъобразен и гарантирано икономически достъпен. Поради относително неголямото количество отпадъци, които са депонирани на депото в Разлог, не следва да се очаква производство на газ в количество, което да си заслужава оползотворяване.

Необходимо е да се вземат мерки за недопускане на замърсяване на атмосферата с газови емисии. Инсталация за изгаряне на биогаз ще се монтира южно от Клетка 1, за да не се допускат емисии от биогаз в атмосферата. За тази цел с техническата рекултивация се изгражда и газов дренаж в най-високата част (платото) за улавяне на евентуалните газови емисии. За улавяне и отвеждане на формиращия се биогаз на Регионалното депо е предвидено изграждането на газоотвеждаща система. Газоотвеждащата система се състои от газови кладенци за улавяне на образувалия се биогаз от отпадъците, тръбна система за събиране и транспорт на биогаза и инсталация за изгаряне. За тази цел ще бъдат изградени общо 12 бр. газови кладенци в горната (най-висока) част на депото. Изграждането на вертикалната част на газовите кладенци съответно за всяка клетка ще става по време на експлоатацията ѝ. Изграждането на газовите кладенци започва след достигане на първия експлоатационен хоризонт. Газовия кладенец се изгражда чрез полагане на габиони върху слоя покриващи почви над първия работен хоризонт. В последните габиони се вгражда газосъбирателна перфорирана тръба. В площния газов дренаж се поставят хоризонталните събирателни тръби

по 4бр. радиално разположени - за газ, които се свързват с вертикална тръба чрез фланшови съединения. Събирателните тръби се изпълняват с възходящ наклон към вертикалния газов кладенец. Кладенецът преминава през слоевете на техническата рекултивация. Завършването на газовия кладенец се изпълнява с техническата рекултивация на депото, т.е. изпълнителят на окончателната рекултивация на съответната клетка ще изпълни и завършването на газовия кладенец. Уловения биогаз от кладенеца ще бъде събран и отведен от събирателни тръби до инсталацията за изгаряне.

4.2. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ОТПАДЪЦИ ОТ СТРОИТЕЛСТВО И РАЗРУШАВАНЕ

Предвижданията на законодателството по отношение на строителните отпадъци цели третиране на строителните отпадъци за тяхното повторно използване. За отпадъците от строителството и разрушаване са поставени национални цели за рециклиране и оползотворяване, както и за влагането на тези отпадъци в строителството на рециклирани такива.

Общините от Регион Разлог нямат отредени самостоятелни депа за депониране и инсталации за третиране на строителни отпадъци. Към настоящият момент в повечето случаи строителните отпадъци се изхвърлят в контейнерите за общ битов отпадък и чрез системите за сметосъбиране и сметоизвозване постъпват за депониране на депото в м. „Седръч“ в Община Разлог, заедно с останалите битови отпадъци. Общините от региона не разполагат с информация за генерираните отпадъци от строителство и разрушаване. Не са изключение и случаите на нерегламентирано изхвърляне на този тип отпадък.

За изпълнение на целите и изискванията е необходимо да бъде изградена нужната инфраструктура за това. Прилагането на нормативната уредба на местно ниво е трудно осъществимо, поради липса на собствени финансови средства от общините. За предприемане на такава стъпка на местно ниво се разчита единствено на привличането на частна инвестиция. За това е необходимо да се търсят алтернативни варианти и решения за оползотворяване на строителните отпадъци на регионален принцип.

На новоизграденото Регионално депо за неопасни отпадъци Разлог е изградена, съгласно всички нормативни изисквания, клетка за временно съхраняване на почва и земни маси с капацитет 3583 т/год. (12т/24ч).

4.3. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ТРЕТИРАНЕ НА УТАЙКИТЕ ОТ ГПСОВ

Предвижданията за третиране на утайките, както на национално, така и на световно ниво са чрез употребата им в земеделието като почвен подобрител, чрез използването им за рекултивация на нарушени терени, енергийно оползотворяване и/или чрез компостирането им. При всички варианти е необходимо достигането на добро качество на утайката, преди използването ѝ за каквато и да било цел.

В световната практика използването на третирани утайки за рекултивиране на нарушени терени е много добре известна възможност. Внасянето на големи количества органични вещества с утайките води до полезно възстановяване на хумусния слой на терени и почви, засегнати от извличането на природните ресурси, открити мини, изоставени кариери, рекултивация на депа за отпадъци и др.

В Регион Разлог липсва инфраструктура за третиране на утайките от ГПСОВ. На територията на общините, и на областта няма изградени съоръжения и/или инсталации за третиране на тези отпадъци. Тенденциите за количеството на генерираните утайки е да се увеличават,

предвид нововъведените и бъдещи проекти за въвеждане в експлоатация на пречиствателни съоръжения. Единствения към момента метод за тяхното третиране е депонирането, което е нецелесъобразно, като се има предвид, че голяма част от утайките могат да бъдат оползотворени.

Предвижданията за третиране на утайките са чрез употребата им в земеделието като почвен подобрител, чрез използването им за рекултивация на нарушени терени, и/или чрез компостирането им. Възможност за оползотворяване на образуванията от ПСОВ в района, утайки е директната им употреба в земеделието. Използването на утайките в земеделието изисква готовност и предварително договорено съгласие на земеделските стопани. За да се работи в тази насока е необходимо популяризиране на ползите от употребата на утайки от пречистване на отпадъчни води сред по големите земеделски производители. Най – важно за реализацията на тази възможност е доказване на качествените характеристики на третираните утайки, чийто агрохимически и микробиологични показатели трябва напълно да удовлетворяват изискванията на Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистване на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието и успешно биха могли да бъдат прилагани в селското стопанство при спазване на законовите разпоредби.

Изборът на конкретна опция, чрез която да се оползотворят генерираните количества утайка, следва да бъде предмет на допълнително проучване.

4.4.ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

✓ Изградена е ефективна система за организирано сметосъбиране, чрез осигуряване на съдове и техника за извозване на смесените битови отпадъци, генерирани от общините. Съдовете се подменят и допълват ежегодно. Специализирана техника за обслужването им е осигурена от фирмата, извършваща услугата, въз основа на сключен договор Организираното сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци в общините Разлог, Банско и Якоруда, обхваща 100% от населените места. В Община Белица дела на обслужващото население от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване е 98.1%. Необхванати са две от населените места в общината – с.Златарица и с.Гълъбово, поради недостъпност от обслужване на сметовозните автомобили;

✓ Общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда транспортират за депониране, събраните битови и строителни отпадъци от териториите си на депото за неопасни отпадъци на депото в м. „Седръч“, Община Разлог;

✓ Съгласно чл. 23, ал.1 от ЗУО, общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда, включени в регион Разлог, съгласно Националния план за управление на отпадъците 2014-2020г., са изградили регионална система за управление на отпадъците (РСУО), която се състои от регионално депо и съоръжения за третиране на отпадъци. Системата има за цел да постигне тяхното ефективно събиране, транспортиране и третиране, съобразно изискванията на чл. 6, ал. 1 и изпълнение на задълженията по чл. 19 от ЗУО, чрез участието на общините;

✓ Общините от Регион Разлог за управление на отпадъците са сключили договори и изпълняват кампании за разделно събиране на следните масово разпространените отпадъци:

Таблица II-02: Сключени договори за сътрудничество за организирано събиране на МРО

Община			
Разлог	Банско	Белица	Якоруда
Отпадъци от опаковки			
„Екопак България“ АД	„Екопак България“ АД	*	*

Община			
Разлог	Банско	Белица	Якоруда
Излезли от употреба моторни превозни средства			
ЕТ, „Вера Бучкова- Надежда Бучкова“	-	„Българска рециклираща компания“ АД	-
Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване			
ЕТ, „Вера Бучкова- Надежда Бучкова“	„ГРИЙНТЕХ БЪЛГАРИЯ“ АД	„ЕКОБУЛТЕХ“ АД	„ЕКОБУЛТЕХ“ АД
Негодни за употреба батерии и акумулатори			
ЕТ, „Вера Бучкова- Надежда Бучкова“	„НОРД ЕЛРЕЦИКЛИНГ“ АД	„НУБА РЕЦИКЛИРАНЕ“ АД	-
Отработени масла и отпадъчни нефтопродукти			
ЕТ, „Вера Бучкова- Надежда Бучкова“	„НОРД МАСЛА“ ЕАД	-	-
Излезли от употреба гуми			
ЕТ, „Вера Бучкова- Надежда Бучкова“	-	-	-

Забележка:

*Общините са в процедура за сключване на договор с „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД за организиране на разделно събиране на отпадъци от опаковките

Необходимо е да бъдат сключени договори с организации по оползотворяването на всички типове масово разпространените отпадъци от териториите на общините;

✓ Опасните отпадъци от бита на територията на Община Банско се събират чрез мобилни пунктове, съгласно сключен договор на общината с „БАЛБОК ИНЖЕНЕРИНГ“ АД. Община Разлог е предприела действия по отношение изпълнението на чл.19, ал.3, т.9 от ЗУО и е в процедура за сключване на договор с организация за събиране на опасни битови отпадъци от домакинствата. Община Белица предвижда периодично събиране, чрез мобилни пунктове на опасните отпадъци от бита, чрез сключване на договор с организация по оползотворяване;

✓ Във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общините, ЗУО изисква да се осигурят площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата и други. В Регион Разлог, единственото населено място с над 10 000 жители е гр. Разлог. На този етап Община Разлог не е осигурила собствена площадка за разделно събрани отпадъци от домакинствата, поради което отчисленията ѝ по чл. 64 от ЗУО се увеличават с 15 на сто за периода до отстраняване на неизпълнението (чл.19, ал.5 от ЗУО). Предвижданията на общината са за изграждане на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, разположена на територията на новоизграденото Регионално депо Разлог, в м. „Кривосер“, Община Разлог;

✓ Съгласно чл. 33, ал. 1 от ЗУО системите за разделно събиране на отпадъци по чл. 19, ал. 3, т. 6 и за разделно събиране на отпадъци от опаковки задължително включват всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и курортните населени места. Общините Белица и Якоруда са в процедура по сключване на договор за сътрудничество в областта на разделното събиране на отпадъците от опаковки с „Екопак България“ АД. Гр. Якоруда към 2015г. е с население 5453 жители, при което съгласно българското законодателство, общината е задължена да организира на територията си система за разделно събиране на отпадъци от опаковки;

✓ За общините от Регион Разлог е необходимо да се организира система за разделно събиране на биоразградими отпадъци и разделно събиране на отпадъците от паркове и градини, като се осигурят необходимите съдове за събирането им при източника на образуване в т.ч. домакинства, търговски и административни обекти и заведенията за обществено хранене;

✓ На територията на регионалното сдружение няма разработени и въведени в действие проекти за домашно/фамилно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци;

✓ До въвеждане в експлоатация на регионалната система за управление на отпадъците Разлог в териториалните граници на регионалното сдружение няма изградена площадка и/или съоръжение за компостиране на БрБО. На компостиращата инсталация, ситуирана на новоизграденото Регионално депо Разлог ще се подлагат на третиране разделно събраните зелени отпадъци от четирите общини;

✓ Предвидено е регионалната система за управление на отпадъците на Регион Разлог да бъде обезпечена със сепарираща инсталация, за която е осигурена площадка на РДНО–Разлог в м.„Кривосер” в землището на с.Баня, Община Разлог, за което регионалното сдружение ще търси финансиране;

✓ В България, депонирането е най-често срещания метод за обезвреждане на утайките. Препоръчително е да се потърсят други алтернативни варианти за оползотворяване на утайките. На европейско ниво все повече се предпочитат методите на изгаряне с оползотворяване на енергията и извличане на фосфора, въпреки че широко се прилагат и методите за оползотворяване в земеделието, и за възстановяване на нарушени терени. Отговорността за експлоатация на ГПСОВ Разлог и ПСОВ „Юруково“, съответно за оползотворяване на утайките е на „ВиК“ ЕООД гр. Благоевград. „ПСОВ с. Дагоново и с. Горно Краище“ е в процедура – предаване за експлоатиране от „ВиК“ ЕООД Благоевград. Съвместно с общините в териториалния обхват на ВиК оператора, трябва да се намерят оптимални решения за оползотворяване на утайките, като утайки се депонират по изключение. Препоръчително е заедно с други съседни общини да се участва в изготвяне на анализи за евентуално прилагане на регионален подход при управление на утайките от ПСОВ в региона, каквато е и препоръката на Националния стратегически план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г., да се анализират възможностите и да се предприемат мерки в дългосрочен план за оползотворяване на утайките;

✓ Общините не предоставят услуга за безвъзмездно извозване на строителни и едрогабаритни отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата, която се осъществява при подаване на заявка за извозване на строителните отпадъци, генерирани от гражданите. При намиране на решение за третиране на строителните отпадъци в бъдеще е препоръчително въвеждането на тази мярка, с която ще се постигне намаляване на количествата на депонираните смесени битови отпадъци и ще се даде възможност част от рециклираните строителни материали да се използват отново в строителството.